

สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

Conditions Problems and Guidelines for Encouraging the Use of Information
and Communication Technology in Teachers' Learning Management
of Schools in the Special Areas Under the Kanchanaburi Primary
Educational Service Area Office 3

นฤมล มะยุเรศ¹ และ นิพนธ์ วรณเวช²

Naruemon Mayuras¹ and Nipon Wonnawed²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Educational Administration Program, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹Nummonnaka88@gmail.com

Retrieved: August 6, 2025; Revised: August 24, 2025; Accepted: August 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เป็นวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 284 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน

2. ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน

3. แนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประสานเครือข่าย จากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ 3) ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการ

จัดทำแผนและหลักสูตรการพัฒนาฝึกอบรมครู 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรวางแผนในการบริหารจัดการสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ การจัดทำเว็บไซต์ของสถานศึกษาสนับสนุนการจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชน ชุมชนและท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา; การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร; การจัดการเรียนรู้ของครู

Abstract

This study aimed to examine the current Conditions, Problems, and Guidelines for Encouraging the Use of Information and Communication Technology in Teachers' Learning Management of Schools in the Special Areas Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. This mixed-methods study involved 284 school administrators and teachers as survey participants and 8 key informants for focus group discussions, selected purposively. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire, with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability of 0.98, and focus group discussion guidelines. Data were analyzed using percentages and standard deviations.

The research results are as follows:

1. The overall level of promoting the use of Information and Communication Technology (ICT) was high. Ranked by mean from highest to lowest: learning processes, teaching and learning, internal school management, infrastructure, learning resources, and collaboration with government, private sector, and community.

2. The overall level of problems in promoting ICT use was moderate. By aspect, the highest problems were in infrastructure, followed by learning processes, internal school management, and learning resources. Problems were low in teaching and learning, and collaboration with government, private sector, and community.

3. The guidelines for promoting to using Information technology and communication in teachers' learning management in schools located in special areas under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 encompass six key aspects: 1) School management fostering collaboration with communities, government, and private sectors; 2) Infrastructure providing essential licensed software; 3) Teaching and instruction – developing training plans and curricula for teachers; 4) Learning processes – systematically integrating ICT-based instructional media; 5) Learning resources – creating school websites to support educational resources; and 6) Collaboration among sectors should engage stakeholders to support ICT through effective communication.

Keywords: Conditions and Problems; The Promotion of ICT Integration; Teachers' Learning Management

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในรูปแบบก้าวกระโดดทำให้มีการคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตในสังคมและจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกส่งผลให้การศึกษาามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศในการแข่งขันและก้าวสู่เวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมรูปแบบพลวัต ประเทศจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาบุคลากรในด้านผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความสามารถ ความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการประยุกต์ใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575 ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของกระบวนการจัดการศึกษาเป็นความท้าทายที่เป็นพลวัตในศตวรรษที่ 21 โดยมีทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดชีวิต ในการส่งเสริมสนับสนุนงานทางด้านการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาซึ่งได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา มีกระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมประสานงานให้หน่วยงานต่าง ๆ นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถานศึกษาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน 3) ด้านการเรียนการสอน สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดหาทรัพยากรการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน สถานศึกษาให้การสนับสนุน ประสานกับองค์กรภาครัฐ เอกชนและชุมชน เพื่อให้การบริการและรับบริการ มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนั้น เทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และบริบทสภาพแวดล้อม และประสานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานในสถานศึกษาปัจจุบันจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือหรือใช้ในการตัดสินใจการขับเคลื่อนบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการวางระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ของครู เมื่อสังคมโลกเปลี่ยนไป ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ครูเองต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน แม้ว่าเด็กในยุคนี้เก่งในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่เด็กยังต้องการคำแนะนำจากครูและพ่อแม่ในการใช้เครื่องมือให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และสร้างสรรค์ (อินทรีรา ชูศรีทอง, 2563)

สถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ พื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่เกาะ พื้นที่ห่างไกล หรือตามแนวตะเข็บชายแดน มีความยุ่งยาก เนื่องจากประสบปัญหาการคมนาคมที่ยากลำบากมีความแตกต่างทั้งด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและความหลากหลายทางวัฒนธรรม นักเรียนจำนวนหนึ่งมีภูมิลำเนาตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนไม่สามารถเดินทางไป-กลับในวันเดียวได้ การเข้าถึงบริการทางการศึกษาเป็นไปได้ยาก (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษส่วนใหญ่พบปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในระบบเครือข่ายภายในพื้นที่สถานศึกษาที่มั่นคงและห้องปฏิบัติการที่พร้อม ในการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอนในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน จึงจัดให้มีแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหน่วยงานทุกระดับให้มีระบบข้อมูลจัดการและรายงานผล พัฒนาระบบพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้ครอบคลุมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีการใช้โครงข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการพัฒนาระบบ อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมไปถึงการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมในทุกระดับและเพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินงานสนับสนุนงบประมาณ ด้านเทคโนโลยีแก่สถานศึกษาในสังกัดให้ครบถ้วน โดยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงการประสานสนับสนุน จากส่วนราชการและภาคีเครือข่าย เพื่อรองรับการทำงานและการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน และนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีขอบเขตการศึกษาตามกรอบแนวคิดการส่งเสริมของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง การสนับสนุนกระบวนการในการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดทำระบบกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมและประสานเครือข่ายชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รุ่งนภา ไชยะ (2560) กล่าวว่า การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแผนปฏิบัติการประจำปี การสนับสนุนงบประมาณทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมและประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง มีระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และมีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยตรง

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดทำระบบเครือข่ายภายในพื้นที่ในสถานศึกษา จัดทำระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการ และเพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การจัดหาซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การจัดห้องเรียน และการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ จัดทำระบบการบำรุงรักษา ความปลอดภัยและความเสถียรภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วรศักดิ์ สีตมล (2560) ได้กล่าวว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การพัฒนาระบบเครือข่ายและเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการเข้าถึงระบบสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ระบบบริหารจัดการและระบบบริการทางการศึกษา ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การสนับสนุนให้มีการจัดทำหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ครูส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความหลากหลายโดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรม จัดทำระบบแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้ แก่ผู้เรียนรวมถึงประชาชนในพื้นที่บริการทรัพยากร หิรัญ (2561) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงออกถึงการวางแผน มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายและครูสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม

4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์และนำเสนอผลงาน สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิริยะ โกษิต (2560) กล่าวว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การสนับสนุนกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จัดสรรอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนอัจฉริยะ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนรวมทั้งนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการให้บริการ

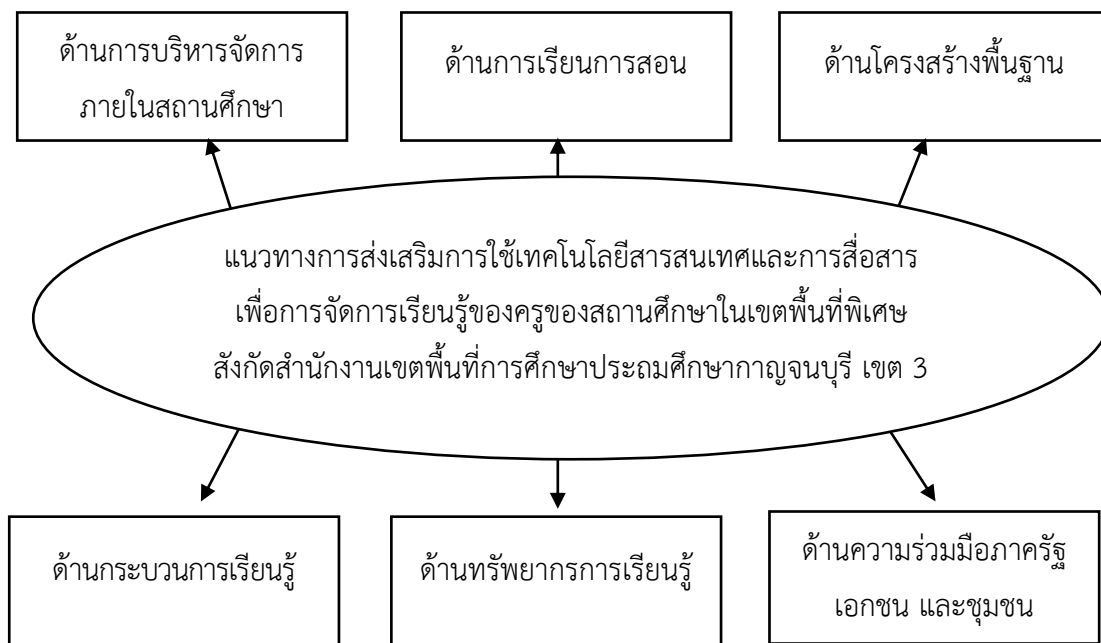
สาระการเรียนรู้ ระบบการเก็บข้อมูลการเรียนการสอน ระบบทดสอบ วัดผล ติดตาม ประเมินผลและการนิเทศ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและกระตุนการเรียนรู้

5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาสนับสนุนจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยจัดเป็นคลังแหล่งเรียนรู้ หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน สถานศึกษาจัดทำเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ สถานศึกษากำหนดนโยบายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเสนอแนวทางในการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล (2560) ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง การสนับสนุนโดยการจัดทำเว็บไซต์ที่ส่งเสริมในการเรียนการสอนจัดการแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม รวบรวมสื่ออย่างเป็นระบบ ศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ ตามศักยภาพของสถานศึกษา

6. ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน หมายถึง สถานศึกษาประสานงานกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประสานงานกับบุคคลภายนอกเพื่อมาเป็นวิทยากรพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานศึกษามีการประสานงานกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสถานศึกษาให้บริการความรู้กับชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คมกริช ไชยทองศรี (2561) ให้ความหมายไว้ว่า ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน หมายถึง การสร้างความพร้อมในการสร้างความร่วมมือ ประสานงานกับบุคคลภายนอกเพื่อมาเป็นวิทยากรพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และประสานงานกับผู้ปกครอง ภาครัฐเครือข่ายอุปถัมภ์ ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ประกอบด้วย 6 ด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานซึ่งมีพื้นที่วิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาเขตพื้นที่พิเศษในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 264 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตอนที่ 2 คือแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพและปัญหา ประกอบด้วย 6 ด้าน และประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน เป็นการพูดคุยโต้ตอบในรูปแบบการสนทนากลุ่มที่จะแสดงทัศนะสะท้อนถึงแนวทางการส่งเสริมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 6 ด้าน ส่วนการนำข้อมูลในเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ค่าของความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 ได้จำนวน 28 ข้อ และ 0.67 ได้จำนวน 2 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.98

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพและปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	สภาพ			ปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	4.15	0.68	มาก	2.55	0.66	ปานกลาง
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.14	0.66	มาก	2.70	0.59	ปานกลาง
3. ด้านการเรียนการสอน	4.20	0.66	มาก	2.39	0.67	น้อย
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.25	0.65	มาก	2.61	0.63	ปานกลาง
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	4.12	0.71	มาก	2.53	0.64	ปานกลาง
6. ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน	4.08	0.70	มาก	2.38	0.60	น้อย
รวมเฉลี่ย	4.16	0.64	มาก	2.52	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.20$) ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.15$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=4.14$) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.12$) และด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน ($\bar{X}=4.08$) ตามลำดับ

สำหรับปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=2.70$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.61$) ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=2.55$) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.53$) สำหรับปัญหาในระดับน้อยคือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.39$) และด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน ($\bar{X}=2.38$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 และการจัดสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริม ดังนี้ ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ควรมีการวางแผนและประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ 3-5 ปี จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม และพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกลิขสิทธิ์ จัดสรรงบประมาณพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนรู้ ควบคุมการใช้งานเว็บไซต์เพื่อความปลอดภัย ด้านการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล ผลิตบทเรียนออนไลน์ และสร้างสื่อการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และจัดอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครูอย่างต่อเนื่อง ด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรวางแผนจัดเก็บและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เช่น คลังสื่อหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งส่งครูเข้ารับการอบรมด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ควรจัดทำเว็บไซต์โรงเรียนที่รวมสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระให้ครูสามารถนำไปใช้ได้ สนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน ควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาพัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างสื่อนวัตกรรม พร้อมทั้งวางแผนประสานและประชาสัมพันธ์เครือข่ายจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ ซึ่งสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความหลากหลายโดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรม สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบูลย์ วงศ์เมืองคำ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลอง

น้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และศักดิ์พันธ์์ ต้นวิมลรัตน์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโรงเรียนวัดลานนาบุญ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ปัญหาการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสนับสนุนซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการสอนยังขาดความชัดเจนในเรื่องลิขสิทธิ์ การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ รวมไปถึงการมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมพัฒนาครูในด้าน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิมล ชูวงศ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับมาตรฐานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการดำเนินการวางแผนการประสานงานเครือข่ายจากชุมชน ภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประชุมเพื่อทำแผนยุทธศาสตร์โดยกำหนดจุดเน้นหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีการกำหนดเป็นแผนพัฒนา 3-5 ปี ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และศักดิ์พันธ์์ ต้นวิมลรัตน์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ควรพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนในการจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเหมาะสม รวมถึงกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมร่วมกัน ควรมีการกำหนดให้ครูเรียนรู้ การใช้ระบบปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์รวมถึงพัฒนาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร

3.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างยั่งยืนในสถานศึกษา หากไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ดี อุปกรณ์ที่เพียงพอหรือซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรศักดิ์ สีตามล (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ควรมีการพัฒนากระบวนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สายในโรงเรียน ให้มีความเสถียรในการใช้งาน ควรจัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ ควรมีสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ให้ครูสามารถนำไปใช้ในชั่วโมงเรียนได้

3.3 ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะแหล่งความรู้จากอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ และสามารถสืบค้นใช้งานได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันต้อง

อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ควรอบรมให้ครูเข้าใจกระบวนการผลิตสื่อเทคโนโลยีรวมถึงการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างถูกวิธี ควรส่งเสริมให้ครู ได้ใช้สื่อออนไลน์สื่อมัลติมีเดียและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอและอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.4 ด้านกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษา ผู้บริหาร บุคลากรครู ควรดำเนินการวางแผนในการบริหารจัดการสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบตามศักยภาพของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่หลากหลาย ทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูมีเครื่องมือในการออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละบริบท ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ควรวางแผนจัดการสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นระบบ แหล่งเรียนรู้ หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ตามศักยภาพของโรงเรียน

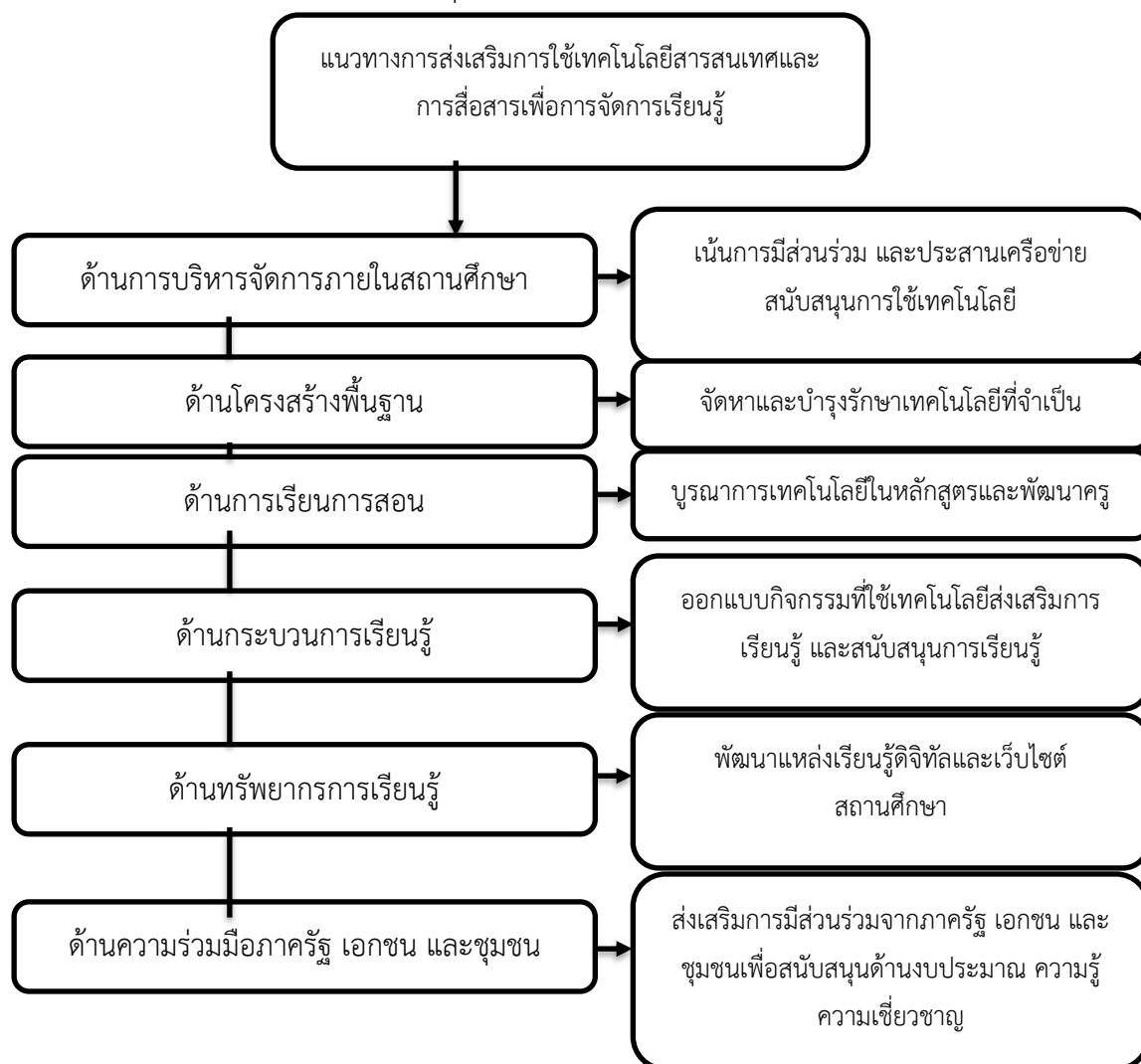
3.5 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ การจัดทำเว็บไซต์ของสถานศึกษาโดยแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้วนำองค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ สื่อการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระใส่เข้าไปเพื่อให้ครูได้ดาวน์โหลดไปใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เป็นระบบและเข้าถึงได้ง่ายจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล การจัดทำเว็บไซต์ที่แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมรวบรวมองค์ความรู้และสื่อการสอน ช่วยให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและรายวิชาได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณวิมล ชูวงศ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับมาตรฐานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ได้เสนอความเห็นไว้ว่า จัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนซึ่งอาจจะใช้เว็บไซต์สำเร็จรูปที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างไว้ให้ใช้ หรือจัดทำเป็นระบบอินทราเน็ต หรือใช้เฟสบุ๊ค จัดครูดูแลเว็บไซต์ และอัปเดตอยู่เสมอสร้างรหัสการเข้าใช้เว็บไซต์ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการควบคุมการใช้งานเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม

3.6 ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน จัดหาผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาศักยภาพของครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพโดยลำพังเฉพาะภายในสถานศึกษา การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น ภาครัฐ เอกชน และชุมชน จะช่วยเติมเต็มในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี เครื่องมือ และทรัพยากรที่จำเป็น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณวิมล ชูวงศ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับมาตรฐานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารจากองค์การรัฐ รัฐวิสาหกิจ อบต. อบจ. และหน่วยงานเอกชนจัดหางบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยการทอดผ้าป่าการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนวทางการส่งเสริมซึ่งทำให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาแนวทางสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดำเนินงานตามบริบทของสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่สถานศึกษาประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

สรุป

1. สภาพการส่งเสริมในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการเรียนการสอน ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ตามลำดับ

2. ปัญหาการส่งเสริมในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน

3. แนวทางการส่งเสริม ด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการดำเนินการวางแผนการประสานงานเครือข่ายจากชุมชน ภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ตามความเหมาะสมด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะแหล่งความรู้จากอินเทอร์เน็ต ด้านกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษา ผู้บริหารบุคลากรครู ควรดำเนินการวางแผนในการบริหารจัดการสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ การจัดทำเว็บไซต์ของสถานศึกษาโดยแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้วนำองค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน มี จัดหาผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย แนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีกระบวนการส่งเสริมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถานศึกษาให้มีซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ที่สามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการวางแผนส่งเสริมด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนในด้านทรัพยากรและการเรียนรู้ บริหารจัดการเว็บไซต์ในการจัดการเรียนการสอน รวบรวมแหล่งเรียนรู้ สื่อ รวมไปถึงนวัตกรรมการเรียนการสอนให้เป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนการใช้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสนับสนุนการใช้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครูผู้สอนกับการพัฒนาการใช้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

คมกริช ไชยทองศรี. (2561). *การบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนต้นแบบ ICT เพื่อการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพหุกรณีศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.

- ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยยับยั้งบทบาทการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพบูลย์ วงศ์เมืองคำ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2563). แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รุ่งนภา ไชยะ. (2560). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์. (2562). แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ. วารสารการบริหารการศึกษา, 10(2), 338-346.
- วรรณวิมล ชูวงศ์. (2558). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับมาตรฐานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิริยะ โกษิต. (2560). การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนวัดป่าประดู่ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรศักดิ์ สีตามล. (2560). ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2567). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567, จาก https://drive.google.com/file/d/1Wli5hEqM55iyx0oIH_FBzv9uMdWM8Tta/view
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการคัดกรองโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อินทรา ชุศรีทอง. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11. วารสารวิชาการและวิจัย, 10(2), 98-112.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.